

כיצד מעברין פרק חמישי עירובין

נד.

עין משפט גר מצוה

ג א מיי פ"ג מהלכות
מ"ת הלכה יב סג
עשירי פ"ג טו"ז ס"ד
רמו סת"פ כב:
ד ב מיי שם הלכה ט:
ה ג מיי וסג שם טו"ז ט"ז
שם סת"פ כא:

תלמודו מתקיים צדו: שהכל דשין אוסו. שאין לו גקות (ג): שהכל
מתפשטין ממנו. שמלמד תורה לתלמידים: לזכור זו שאינה נמחמ.
מפני דריסת רגלי בני אדם כן לחייב אין נלחין מלמור על למורו
וללמד לחארים: לא נשפחה. חרות משמע חקוק ואינו נמחמ לעולם.
על ידי הלוחות היתה תורה חקוקה

לישראל מהשתחמ מהן עולמית: על
הלוחות. בשציל הלוחות היו בני
ישראל בני חורין: ממדבר מנסה.
אם כמדבר הוא תורה נמורה לו
במתנה ולא ישכח: מילתא. כעס:
אמר. רבא אחיז אפייסיה לרז יוסף:
מווג. צמית: רז יוסף כגי נסור הוא
ולא היה רואה והכירו צטעס היין
שהוא מוגו לפי שהיה מכיר רז יוסף
במוגו של רבא מתחילה שהיה צקי
לימן מיש בנדזה: כל גיא ישא. אף
על גב דלאו גצי הני קראי כתיב דרשי
ליה דמי שבא לידי גיא שהוספל חזור
ומתנשא: שדורסא ואוכלת. מיד
לאחר הריגתה. שאינו מקפיד על
מענוגים אלא אוכל צבר זבל תכלין
וכן שאר עינוגין: שםפחח. צטיט.
היינו מי שאינו הולך אחר צבות לקוח
במאכלו אם לא נמשל כל צרכו. ל"א
שדורסת ואוכלת לאחר הריגתה
אוכלת מיד כך תלמיד חכם מחזור על
תלמודו מיד כשמקבלו מרבו מסרת
מנבל עצמו על דברי תורה לשון זה
נראה צעתי לפי שצמיתו בכל הש"ס
שדך תלמידי חכמים הקפיד על
מאלכו לך גדולה וכבודו על
מלבושיו(י) כדמיי (שלי) ולמשאלי(י)
אחצו מות: לעני. לזה ששם עצמו
כעני. וללשנא כתרסא ששם עצמו כעני
לחור עליה: סאנס. אילן: כל

צטטה ביה. צטטה זו: פורין חיי. שחארין ימים: סוף אכול. אם
יש לך ממון לההנות עלמך אל תמתין עד למחר שמה תמות ושזכ אן
לך הנאה: דענמא דחזוין מיניה גרסינן: כהולא דמי. היום שנו
ולמחר אינו דומה לחופה שהולכת מהר: אם יש לך. ממון: ואין
למוס הסממה. עיקוב כי פתאום
הארס מת: חוק. מוון: מי יגיד לך.
אם נשאר צידס שמה יצדדוה: הללו
נולצין. כלומר כשהן גדילין גדילה
פרנסתן ועושרן עמהן ואינן צריך
להדא עליהן: והללו נולצין. מתים.
לשון והעלה נצל ירמיה [ן]: ופש. לחווי זה
וקשה לחווי זה יפה ללכ ורע לעינים:
שחמסרס כצטנך. שהן שמוריס
צידך שאינן משתכחין מןך: יכונו
יהו. שמה סודרן ומולין צפה
ולא בנימגוס וכלמשה: אימתי שמה
וכו' זומן. שודע לדרוש הלכות חג
צמו. ד"א אימתי שמה לאיש אימתי
ארס שמה צתלמודו זומן שיש לו
מענה כששולין ממנו דבר הלכה:
שארש. ספירת שפתיו כל תמנע
סלה כשנתת צו דעת להוליא בשפתיו:
וכה. אם יש לו מול טוב תאות לבו
נתת לו כשצבור שהוא מתחזה בזה לו
תאותו עד שלא יתאלנה: לא וכה.
צריך (ס) להמתקמק ולהצטער: כי לא
לעולם אריז ולא נלמא אקוץ. אלמא
לנלח לשון עולם הוא. מדסמין ליה
וכן עד עולם סלה אלמא סלה לשון
לעולם משמע: שרף לזואר. שאינו
מזומלס צוזחק סביז הולואר אלל
שרפוי צדוות כך הוא נעים ומרוצה
לצרות: ונראה ואינו נראה. כשנצרה
לוארו נראה מתמת זקנו ורוב פעמים
שקנטרו זקנו מכסין אותו. כך אם
תלמיד חכם הוא אינו רודך לנלח
ולנח צטוק אלל ישש ומחזר על

כמות הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם אדם נותן סם לחבירו לזה
יפה ולזה קשה אבל הקב"ה אינו כן נתן תורה לישראל סם חיים לכל גופו שנאמר וכלל בשרו מרפא א"ר
אמי מ"ד⁵ כי נעים כי תשמרם בבטנך יכונן יחדיו על שפתך אימתי ד"ת¹ נעי' בזמן שתשמרם בבטנך ואימתי
תשמרם בבטנך בזמן שיכונן יחדיו על שפתך ר' זירא אמר מהכא⁶ שמחה לאיש במענה פיו ודבר בעתו מה
טוב אימתי שמחה לאיש בזמן שמענה בפיו ל"א אימתי שמחה לאיש במענה פיו בזמן שדבר בעתו מה טוב
ר' יצחק אמר מהכא⁷ כי קרוב אליך הדבר מאד בפך ובלבבך לעשותו אימתי קרוב אליך בזמן שבפך
ובלבבך לעשותו רבא אמר מהכא⁸ תאות לבו נתתה לו וארשת שפתיו כל מענת סלה אימתי תאות לבו
נתתה לו בזמן שארשת שפתיו כל מענת סלה רבא רמי כתיב תאות לבו נתתה לו וכתבי וארשת שפתיו כל
מענת סלה זכה תאות לבו נתתה לו לא וכה וארשת שפתיו כל מענת סלה תנא דבי ר"א בן יעקב כל מקום
שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק עולמית נצח דכתיב⁹ כי לא לעולם אריז ולא לנצח אקצוף סלה
דכתיב¹⁰ כאשר שמענו בן ראינו בעיר ה' צבאות בעיר אלהינו אלהים יכוננה עד עולם סלה ועד
דכתיב¹¹ ה' ימלוך לעולם ועד: (סימן ענקים לחיי לוחות חרות): א"ר¹² (אליעזר) מאי דכתיב³ וענקים
לגגרותיך אם משים אדם עצמו כענק זה שרף על הצואר ונראה ואינו נראה תלמודו מתקיים בידו ואם לאו
אין תלמודו מתקיים בידו ואמר ר"א מאי דכתיב¹² לחיו כערוגת הבשם² אם משים אדם עצמו כערוגה זו
שהכל דשין בה וכבושם זה שהכל מתבשמין בה תלמודו מתקיים ואם לאו אין תלמודו מתקיים וא"ר¹³
(אליעזר) מ"ד¹³ לוחות אבן אם אדם משים עצמו את לחייו כאבן זו שאינה נמחית תלמודו מתקיים בידו ואם לאו
אין תלמודו מתקיים בידו וא"ר¹⁴ (אליעזר) מאי דכתיב¹⁴ חרות על הלוחות אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות
לא נשתכחה תורה מישראל רב אחא בר יעקב אמר¹⁵ אין כל אומה ולשון שולשת בהן שנאמר חרות אל תיקרי
חרות אלא חירות אמר רב מתנה מאי דכתיב¹⁵ ומדבר מתנה אם משים אדם עצמו כמדבר זה שהכל דשין
בו תלמודו מתקיים בידו ואם לאו אין תלמודו מתקיים בידו¹⁶ רבא בריה דרב יוסף בר חמא הוה ליה מלתא
לרב יוסף בהדיה כי מטא מעלי יומא דכיפורי אמר איזיל ואפייסיה אזל אשכחיה לשמעיה דקא מויג ליה כסא
אמר ליה הב לי ואימוגיה אנא יהב ליה מווגיה כדמעמיה אמר¹⁶ דמי האי מווגיא למווגיא דרבא בריה דרב יוסף
בר חמא א"ל אנא הוא א"ל לא תתיב אכרעיך עד דמפרשת לי הני קראי מאי דכתיב¹⁵ ומדבר מתנה וממתנה
נחליאל ומנחליאל במות ומבמות הגויא א"ל אם אדם משים עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו תורה ניתנה לו
במתנה וביון שניתנה לו במתנה נחלו אל שנאמר וממתנה נחליאל וכיון שנחלו אל עולה לגדולה שנאמר
ומנחליאל במות ואם מגים לבו הקדוש ברוך הוא משפילו שנאמר ומבמות הגויא ואם חוזר בו הקב"ה מגביהו
שנאמר¹⁶ כל גיא ינשא אמר רב הונא מ"ד¹⁷ חיתך ישובו בה תכין בטובתך לעני אלהים¹⁷ אם אדם משים
עצמו כחיה זו שדורסת ואוכלת ואיכא דאמרי שמסרתה ואוכלת תלמודו מתקיים בידו ואם לאו אין תלמודו
מתקיים בידו ואם עושה כן הקדוש ברוך הוא עושה לו סעודה בעצמו שנאמר תכין בטובתך לעני אלהים א"ר
חייא בר אבא א"ר יוחנן מאי דכתיב¹⁸ נוצר תאנה יאכל פריה למה נמשלו דברי תורה כתאנה מה תאנה זו

תורה אור השלם
1. בי לא כן בתינו עמ אל
בי ברית עולקם שם לי
ערוכה בכל ושקרה בי
כל ישיעי וכל חפץ בי לא
יצמחתי: שמואל ב כנ ה
2. בי חייים הם
למצאיהם ולכלל בשרו
מרפא: משלי כב כ
3. בי לית חן הם
לראשך: ומשלי א ט
4. רפאות תהי לשך
ושקיל לעצמותיך: משלי ג ח
5. כי נעים בי תשמרם
בבטנך יכונן יחדיו על
שפתך: משלי כב ח
6. שמחה לאיש במענה
פיו ודבר בעתו מה טוב:
משלי טו כ
7. כי קרוב אליך הדבר
מאד בפך ובלבבך
לעשותו: דברים יד יד
8. תאות לבו נתתה לו
וארשת שפתיו כל מענת
סלה: תהלים כג א
9. בי לא לעולם אריז
ולא לנצח אקצוף בי רוח
אני עשיתי: ישעיהו נו טז
10. כאשר שמענו בן ראינו
בעיר ה' צבאות בעיר
אלהינו אלהים יכוננה
עד עולם סלה:
התלים מח ט
11. ה' ימלוך לעולם ועד:
שמות טו יח
12. לחיו כערוגת הבשם
מגדלות וקדושים
שפתותיו שושנים נסופות
מור עבר:
שיר השירים יג י
13. ויתן אל משה
כלתו לדרב אמו בור
סיני שני לוחות הקצת
לחת אבן קרבים באצבע
אלהים: שמות לא ח
14. ונתתם לכם מעשה
אלהים הקדוש והמקבץ
מכתב אללהים הוא חרות
על הלחית:
שמות לב ט
15. באר חפרה שרים
קרוב נבדי דיעם במחוקק
במשנתם וממדך
מקנה: וממתנה נחליאל
ומנחליאל: ברות:
ומבמות הגויא אשר
שקדה מובא ראש
הפסגה ונשקפה על פני
הקישון:
כמדבר כא כ-ח
16. כל גיא ינשא וכל
הר ונבעה ישפילו והיה
לעקב למישור וקדושים
לבקעה: ישעיהו מ ד
17. חיתך ישובו בה תכין
בטובתך לעני אלהים:
התלים סח א
18. נצר האנה יאכל
פריה ושמור ארצו
יבקר: משלי כו יח

הנהרות הב"ח

א) רש"י ד"ה לא זכר
צריך (למתקוק) ח"מ
צ"ל ס"א להתמהמה
וכ"כ ע"כ ג' ד"ה
שהכל דשין וכו' נקות
הרוח הסוד':

גליון הש"ס

גמ' א"ל רב לרב המנוא.
עין לקמן רז טג ע"א
תד"ה רב המנוא:
שם הש בראשו יעקב
בתורה. ע"י מרת מיס
שנעזקת ד טו ע"כ ד"ה
אסור להמפסאות:

מוסף רש"י

דמי האי מווגיא למווגיא
דרבא. ששקיה רבא לומד
לפניו היה מווג לו בעיניו וז
(זכור וכו'). לא תתיב
אברעיך. לפי שהגם לבו
שאל לו מקלף או מי
לעשהו לעמו (שם).
כמדבר זה. מלמד מוסר
ממש לכל (שם). נחליאל.
נעמית לו המורה כמו מלה
(שם).

רב ניסים גאון

רבי יהוא ליה מילתא לרב
יוסף בהרד"ה. תמצא פירוש
הדברים שאודעו ביניהן
בפרק הנור מן הירק
בנדרים (כ"ר) מר שמואל
(מר) פקיד דליחונן תליסר
אליי וזו לרבא מן
אלתא דבהר פניא. שלח
רבא לקמיה דרב יוסף
אלתא היכי מיקריא. אמר
רב יוסף ושון בנדר מן
ה' המינים. אמר ליה
אביי מי דמי, (וכו אקלא)
(בתבואה לא) משמע אלא
ה' המינים, אלתא כל
מילי (דשמעא) [משמע].
דאלתא לקמיה דר' (אבא)
(דרבא) אמר להון
היא לא איבעיא לי
דאלתא כל מילי משמע,
היא היא דאיבעיא לי
שכר בתים ושכר ספנות
מאי, מי אמרין כיון
דפתחן לאו אלתא היא.
או דלמא כיון דלא ידע
צריך לן אמאי שלח לן.
אמריה קמיה דרב יוסף
צ"ל וכו' מאחר דלא
יבקר לן אמאי שלח לן.
שמע
רבא ואתא לקמיה ביומא
דכיפורי.

רבנו הננאל

אמרייה ליה תתיב ערוכה
בכל ושמורה אם ערוכה
ברמ"ח אברים נשמרת
ליב ואם לאו אינה
נשמרת. אמר ליה רב
שמואל לרב יהודה
שינא פתח פומך קרי
ותני כי היכי דתורין
חיי, שנאמר כי חיים הם
למוצאיהם בפיו. תנא
תלמיד היה לר' אליעזר
שנתייב שרפה למקום,
ואמרו (המקום) הניחו
אימתו בעת שדבר בעתו
מקום שנאמר לנצח, כגון
כחה זו שדרוסת ואוכלת,
יאכל פריה, וכו' מה תאנה

לו אדם גדול שימש. כתיב נעים כי תשמרם בבטנך. כיצד בעת שיכונן יחדיו על שפתיו. כתיב שמחה לאיש במענה פיו.
מה טוב. ר' יצחק אמר מהכא כי קרוב אליך הדבר מאד בפך ובלבבך לעשותו. תאות לבו נתת לו, אם וכה ואם לא וכה וכה וכה וכה
ולא לנצח אקצוף. סלה, כגון אלקים יכוננה עד עולם סלה. ועד, כגון ה' ימלוך לעולם ועד, אין להם הפסק לעולם. כתיב חיתך ישובו בה וגו', אם משים אדם את עצמו כחיה זו שדרוסת ואוכלת,
ואמרי שמשחרת ואוכלת. יש בה, כלומר תלמודו מתקיים בידו, וכיון שתלמודו מתקיים בידו הקב"ה מניין סעודתו, שנא' תכין בטובתך לעני אלקים. נוצר תאנה